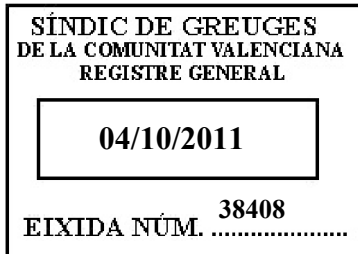

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Ajuntament de Lucena del Cid
Sr. Alcalde-Presidente
Pl. d'Espanya, 22
LUCENA DEL CID - 12120 (Castelló)

=====
Ref. Queixa núm. 1108562 i acumulades
=====

(Assumpte: retolació interior de les dependències municipals només en castellà.)

Distingit Sr.,

Vam rebre en esta institució un escrit signat pel Sr. (...) i altres, que va estar registrat amb el número indicat més amunt.

Substancialment manifestava els fets i les consideracions següents:

- "Que l'Ajuntament de Lluçena manté la retolació interior de les seves dependències municipals exclusivament en castellà.
- Que segons la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià (d'ara endavant LUEV), en el títol cinqué inclou el municipi de Lluçena com de predomini lingüístic del valencià.
- Que la LUEV atorga en l'article 15 a la Generalitat les competències en l'àmbit de la toponímia i la senyalització.
- Que l'Ordre d'1 de desembre de 1993, de la Conselleria d'Educació i Ciència, dicta que: "el criteri d'ús de les llengües oficials a la Comunitat Valenciana en la senyalització de vies i servicis públics atendrà al predomini lingüístic establert en el títol cinqué de la LUEV".
- Que, d'altra banda, també, estableix que: "la retolació dels noms dels òrgans de l'Administració de la Generalitat i de les institucions públiques que en depenen ha de ser en valencià i la retolació informativa i de les dependències en centres i servicis de l'Administració autonòmica haurà de ser en valencià".

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, va ser admesa, i li'n vam donar trasllat de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la llei esmentada, a fi de contrastar les alegacions formulades per la persona interessada, i per demanar que ens remetera informació suficient sobre la realitat d'aquelles i de la resta de circumstàncies concurrents en este supòsit.

La comunicació rebuda de l'Ajuntament de Lucena del Cid donava compte del següent:

“ En contestación al escrito sobre el asunto de referencia por el presente se informa que este Ayuntamiento solicitó ayuda para rotulación en valenciano, y la ayuda que se aprobó era tan escasa que se desistió porque con la misma no se podía ni hacer una placa.”

Els interessats, a qui vam donar trasllat de la comunicació rebuda, ens van formular cap al·legació, i per això passem a resoldre la queixa amb les dades que consten en l'expedient, per la qual cosa li demane que considere els arguments que seguidament li expose i que constitueixen els fonaments de la resolució amb què concloem:

En els presents expedients de queixa es plantegen, essencialment, dues qüestions, les quals, tot i que estan relacionades entre si, han de ser analitzades separatament a fi d'evitar possibles equívocs. En primer lloc, s'hi planteja la correcció de l'actuació administrativa quant a la discriminació del valencià en la retolació interior de les seues dependències municipals. En segon lloc, hi ha la possible vulneració dels drets lingüístics dels ciutadans, com a conseqüència de l'emissió d'un informe en una llengua cooficial distinta de la que ha estat emprada en els escrits inicials pels promotors de les queixes que ens ocupen, com també per esta institució al llarg de la tramitació dels expedients.

Pel que fa a la primera qüestió, això és, la retolació dels servicis públics, hem de comunicar-li el següent:

1. Segons l'article 6 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana “... l'idioma valencià és l'oficial de la Comunitat, com també ho és el castellà. Tothom té dret a conèixer-los i usar-los”.

El mateix article estableix que la Generalitat haurà de garantir l'ús normal i oficial de les dues llengües, i que haurà d'adoptar les mesures necessàries per a assegurar-ne el coneixement.

Així mateix, disposa que caldrà atorgar una protecció i respecte especials a la recuperació del valencià.

2. La Llei 4/83, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, desplega el compromís irrenunciable de la Generalitat Valenciana de defensar el patrimoni cultural de la nostra Comunitat i, d'una manera molt especial, la recuperació del valencià, llengua històrica i pròpia del poble valencià, del qual constituïx el seu senyal d'identitat més peculiar.

Esta llei regula els criteris d'aplicació del valencià en l'administració, els mitjans de comunicació i l'ensenyament.

I determina quins àmbits de la Comunitat Valenciana són de predomini lingüístic valencià, entre els quals s'inclou el terme municipal de Lucena del Cid.

La Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, al llarg del seu articulat regula l'ús normal i oficial del valencià, i especialment en l'article 7, en què estableix que el valencià és la llengua pròpia de la Generalitat i de les altres administracions públiques, a més de ser oficial juntament amb el castellà.

L'art. 15 de la mateixa llei atribuïx al Consell determinades competències per a la regulació de la toponímia oficial del valencià.

Així mateix, la Llei 6/1991 de la Generalitat, de 27 de març, regula la senyalització de les carreteres de la Comunitat Valenciana i el RD 334/1982, de 12 de febrer, preveu la senyalització de les vies de comunicació i la retolació dels servicis públics estatals en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.

D'altra banda, el Decret 145/1986, de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat, regula la senyalització de les vies de comunicació, les instal·lacions i els servicis públics en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, amb el propòsit de fer efectiva la recuperació del valencià en estos àmbits.

Este mateix Decret, en la disposició final primera, autoritza a la que aleshores es denominava Conselleria d'Educació i Ciència, a dictar les disposicions necessàries per al seu acompliment i, en este sentit, l'Ordre d'1 de desembre de 1993 sobre l'ús de les llengües oficials en la toponímia, la senyalització de les vies de comunicació i en la retolació dels servicis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana estableix en l'article primer que: "El criteri general d'ús de les llengües oficials a la Comunitat Valenciana en la senyalització de vies i servicis públics haurà d'atendre al predomini lingüístic establert en el títol cinqué de la Llei d'ús i ensenyament del valencià (...)"; i en l'art. 2 assenyalava que "(...) per mandat legal es requerisca la senyalització en les dues llengües, es donarà prioritat a una llengua o a l'altra segons el predomini lingüístic del territori en què s'ubique el senyal (...)", per la qual cosa, tenint en compte que Lucena del Cid, de conformitat amb el que estableix l'art. 35 del títol cinc, és territori de predomini lingüístic valencià, en conseqüència, la retolació dels servicis públics, com és el cas que ens ocupa, ha de ser feta preferentment en valencià".

La normativa vigent sobre l'ús del valencià, continguda en la Constitució espanyola, l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i la LUEV, és clara i terminant, i no deixa lloc a cap interpretació. Per això l'Administració pública valenciana, tant l'autonòmica com la local, està obligada a garantir la normalització lingüística, atorgar especial respecte i protecció al valencià, i estendre'n l'ús en tots els àmbits socials, a fi de superar la desigualtat que encara existix respecte del castellà, l'altra llengua oficial, de manera que en cas pugua prevaler una llengua sobre l'altra; i esta obligació s'estén també a la retolació d'instal·lacions i oficines oficials, tal com hem dit.

Quant a la segona qüestió plantejada, cal dir que, com sap, els expedients de referència es van iniciar com a conseqüència d'escrits que els interessats van dirigir a esta institució, íntegrament redactats en valencià.

En conseqüència, i com a garantia dels drets reconeguts en la LUEV, li vam fer la petició d'informe en la llengua triada pels interessats, és a dir, en valencià; tanmateix, l'informe que vosté ens ha remés està redactat íntegrament en castellà.

Una de les conseqüències essencials que es deriven dels mandats continguts en els preceptes anteriorment esmentats és el dret que assistix a qualsevol ciutadà, en les seues relacions amb l'administració, a triar la llengua en què vol que es produïsquen les comunicacions i la tramitació dels expedients; i d'este dret sorgix el correlatiu deure de l'administració de respectar esta elecció i d'emprar, al llarg de tot el procediment, l'idioma que haja estat triat. D'acord amb això, l'article 11 de la Llei d'ús i ensenyament del valencià declara que:

“(…) en aquelles actuacions administratives iniciades a instància de part i en què hi haja altres interessats que així ho manifesten, l'administració actuant haurà de comunicar-los tot el que els afecte en la llengua oficial que trien, qualsevol que siga la llengua oficial en què s'haguera iniciat.

2. De la mateixa manera, siga quina siga la llengua oficial emprada, els expedients iniciats d'ofici, les comunicacions i la resta d'actuacions s'hauran de fer en la llengua indicada pels interessats”.

En el present expedient, però, la remissió de l'informe ha estat en castellà, tot i que la llengua triada pels ciutadans va ser el valencià, cosa que no s'ajusta als mandats legals anteriorment exposats.

Atenent a tot el que hem dit més amunt i de conformitat amb el que preveu l'article 29 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, reguladora d'esta institució, formulem a **l'Ajuntament de Lucena del Cid la RECOMANACIÓ** que, dins el marc de les seues competències i en futurs treballs de retolació de les seues dependències municipals, i atés que Lucena del Cid és un municipi de predomini lingüístic valencià, active els mecanismes necessaris perquè estes futures retolacions prevegen l'ús del valencià amb caràcter preferent, i d'acord amb la seua disponibilitat pressupostària.

De la mateixa manera, hem de recordar-li els deures legals que la Constitució i la legislació vigent li imposa de respectar els drets lingüístics dels administrats, i d'utilitzar en tots els procediments i en qualsevol altres formes de relació amb ells, la llengua (castellà o valencià) que trien.

Així mateix, d'acord amb la normativa citada, li agraiem que ens remeta, en el termini d'un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste si accepta el suggeriment que li fem o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-lo.

Perquè en prenga coneixement, li fem saber també que, a partir de la setmana següent a la data en què s'ha dictat esta resolució, la inserirem en la pàgina web de la institució.

Atentament,

José Cholbi Diego
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana